

V seriálu MF DNES **Ostravské stopy** hovoří fotograf a grafik **Jiří Kudělka**

„Město se změnilo. Mám v sobě nejméně tři Ostravy“

Martin Jiroušek
spolupracovník
MF DNES

Fotograf Jiří Kudělka zachytil svými fotoaparáty, jak moc se Ostrava změnila.

On sám se do města vrátil po školních letech, která strávil ve Valašském Meziříčí.

„Město se opravdu hodně změnilo. Mám v sobě nejméně tři Ostravy. Tu první si z dětských let života na periferii mezi Vítkovicemi a Zábřehem moc nepamatuji. Druhou, kterou jsem vnímal v 70. a 80. letech, jsem se již snažil ve svých fotografiích zaznamenávat,“ popisuje.

Po revoluci 1989 pak podle Kudělky Ostrava dlouho hledala svou novou tvář. „Trvalo to asi dvě desetítky let. Stejně tak hledali novou tvář i lidé v ní. Myslím, že teprve v současnosti Ostrava nabývá nové formy,“ líčí fotograf.

Ostrava poznamenala i jeho cestu k fotografii. Nejprve v polovině 60. let v koupelně vyvolával reprodukované fotografie z filmů o Vinnetouovi. Pak město fotil při studiu na Vysoké škole báňské.

V době sametové revoluce to v ulicích jiskřilo

„Později jsem si udělal externě Institut tvůrčí fotografie, který jsem uzavíral cyklem fotografií nasímaných speciálním panoramatickým přístrojem Horizont s rotační závěrkou. Když jsem zaznamenával běžné dění kolem, lidé se občas domnívali, že jsem od Státní bezpečnosti. Někdy se objevila, třeba na nádraží, nečekaně i nějaká ochranka a stávalo se, že jsem musel vytažovat film z kamery. Lidé se ale většinou fotit rádi, bohužel v poslední době, snad pod vlivem GDPR, se začínají chovat podezřelěji, i když sami dávají kvantum fotografií na sociální síť,“ porovnává fotograf.

Velkým zlomem byla revoluce v listopadu 1989, kdy společně s kamarádem Ladislavem Šchäferem zachytili dramatické okamžiky.

„Přes den jsme fotili diskuse na náměstích a ve fabrikách, večer manifestace na hlavním náměstí. Ateliér jsem měl kousek v centru, takže jsem ještě ten den mohl fotografie vyvolat, aby mohly další den informovat ve výloze dnešní Optiky na Masarykově náměstí, tehdy náměstí Lidových milic, kde tvořily součást mnoha ručně psaných hesel a vzkazů,“ vzpomíná Kudělka.

Sametová vzpomínka Fotograf Jiří Kudělka zachytil revoluční dění roku 1989 v Ostravě, výjimkou nebyl ani legendární koncert Karla Kryla. Kudělkovy snímky, a to i z předrevolučních 80. let, jsou do 15. září k vidění v Ostravském muzeu na Masarykově náměstí. Foto: Adolf Horsinka

Fotografie ze sametové revoluce patřily k velmi výrazné dokumentaci dění v Ostravě a byly i na výstavě informující Evropu o dění u nás. Jsou rovněž součástí expozice s názvem Pád železné opony v pražském Belvederu, kde autor vystavuje společně s Viktorem Kolářem a dalšími známými fotografy.

„Vybral jsem snímky, které ukazují nejen tehdejší euforii, padající symboly staré doby, rozjásané lidi, ale také dramatické střety různých názorů, které jako jediné přicházely právě z Ostravy. Tady to jiskřilo,“ komentuje fotograf devět snímků, jež jsou k vidění až do konce roku na výstavě v Praze.

Jeho vzpomínky ale sahají hlouběji do minulosti, do pozdních 60. let. „Například si pamatují studenti majáles a bezprostřední atmosféru z roku 1968.“

Velmi dobře si vybavuje důsledky následné normalizace v 70. letech. „Když jsme dělali zkoušku na vysokou, musel jsem kvůli svému údajně uměleckému vzhledu změnit fotografii. Dokonce to došlo tak dale-

ko, že zkouška z matematiky byla zahajována otočkou v lavicích a kdo neprošel vlasovým testem, musel přijít příště. V politické ekonomii se musely citovat marxistické poučky,“ líčí autor hodně podivnou dobu.

„Kdo neprošel vlasovým testem, musel na zkoušku přijít příště.“

Kudělka coby fotograf začal Ostravu silně vnímat až v 80. letech.

„Žofínskou huť lovím v paměti, stejně tak jedoucí vozíky uhlí nad Ostravou nebo důl Šalamoun v centru města. Koksovnu Karolinu však už na snímcích mám.“

Z dob studií si pamatuje Vítkovické železářny, a to dokonce i zevnitř, kdy chodil kvůli přívýtěku na noční směny. „Chodili jsme si tam pravidelně přívýtěkavat na noční směny. A vysokou pec v Dolní oblasti, nyní s kavárnou nahoře, jsem zažil funkční ještě jako fotograf v rámci zakázky pro firemní publikaci,“ prozrazuje.

Současná Ostrava je už nejen pro něj diametrálně odlišná. „Ještě v osmdesátých letech byla po nocích vidět pravidelně se rozléající záře odpichů vysokých pecí. Duncí zvuk válcoven a bucharů se ozýval neustále a v ničem si nezadal třeba s Colours of Ostrava,“ usmívá se.

Jedinečným koloritem byli i horníci s uhelnými černými stíny kolem očí, kteří se společně s dělníky z hutí a železáren třikrát denně hrnuli městem.

„V šest ráno, ve dvě odpoledne a v deset večer, což znamenalo ucpané dopravní prostředky a přeplněné hospody. Tento charakter města zmizel a dnešek vytváří zcela jinou tvář,“ zakončil Kudělka.

Profil Jiří Kudělka

- Fotograf a grafik se v roce 1952 narodil v Ostravě.
- Absolvent Vysoké školy báňské, pracoval nejprve jako matematik-analytik, po studiu na Institutu výtvarné fotografie působil ve fotografických profesích.
- Začátkem 90. let začíná vydávat časopis a odchází do volné profese fotografa, později se věnuje více grafické práci.
- V 80. letech vytváří za pomoci panoramatické kamery cykly Ostrava všedních dnů, později Kradené okamžiky. Proslavil se fotografiemi z roku 1989 pořizenými na ostravských demonstracích.
- Od poloviny 80. let uspořádal na 20 samostatných autorských výstav u nás a v zahraničí, zabýval se rovněž fotografováním rockových koncertů.
- Nyní vystavuje v Ostravském muzeu, kde jsou jeho fotografie k vidění do 15. září.